

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност 05.12.01 „Организация и управление на Въоръжените сили“

Автор на дисертационния труд: Николай Иванов Николов.

Тема на дисертационния труд: „Стратегическо планиране и трансформация на въоръжените сили“.

Изготвил становището: к-н I р. Калин Спасов Калинов, доцент, д-р

Разработеният от контраадмирал Николай Николов дисертационен труд на тема „Стратегическо планиране и трансформация на въоръжените сили“ представя в завършен вид резултатите от задълбочено изследване по актуална за военното изкуство тема.

Изследваните проблеми са от висока важност за процеса на изграждане и развитие на въоръжените сили. Нещо повече, може да се твърди, че тяхната актуалност притежава перманентния характер на трансформационните процеси, явяващи се обект на изпълненото изследване.

В допълнение следва да се отбележи, че разработката навлиза смело в деликатната област на стратегическото планиране, която област в последно време се е превърнала в благодатно поле за разработки, вариращи в широкия диапазон от популярни статии до определено безстойности и грешни преводи.

Правилният избор на предметната област на изследването е позволил на автора коректно да построи логична схема за неговото провеждане.

Налице е пълно съответствие между подбрения научен проблем, изследователската теза и целта на изследването. Същото съответствие се

наблюдава и между частните изследователски проблеми, тези и задачи. При това декомпозицията на научния проблем на съставни подпроблеми, както и съответстващата декомпозиция на целта на изследването на частни задачи, представят коректна реализация на изследователския метод на системен анализ в последователността декомпозиция – анализ – синтез. Постигнатите резултати от решаването на изследователските задачи са взаимно обвързани по логична схема, позволяваща на автора да демонстрира умения за научноизследователска дейност и експертни знания в предметната област.

Същевременно следва да се посочи, че резултатите от решаването на частните изследователски задачи, представени като изводи и препоръки, са умело групирани в следните категории:

- изводи, аргументиращи логичната последователност на изследване;
- изводи, доказващи по безспорен начин изследователската теза.

Резултатите от изследването са коректно представени в раздели на дисертацията, балансирани, както в тематично отношение, така и по обем.

Допълнително преимущество на разработката е нейната четивност, което, наложено към относително абстрактната проблематика на стратегическото планиране и трансформационните процеси, демонстрира авторските умения за съчетаване на изследователски потенциал с яснота на изложението. Подобно съчетание винаги е било най-силен индикатор за задълбочено разбиране на проблематиката.

От една страна, четивността на разработката, а от друга – пълнотата на постигнатите резултати са позволили на автора да изпълни сложния преход от концептуално представяне на идеята за трансформацията до възможността за внасяне на трансформационни мотиви в съществуващата система за стратегическо планиране на въоръжените сили.

Точно в тази връзка следва да се посочи, че от особен интерес представлява реализираният интердисциплинарен подход към изследването на чисто военна проблематика.

Извършените в първа част на разработката анализи на идеята за трансформация в социалните организации по удачен начин разкриват нейния двуаспектен характер на адаптационен процес, базиран на реактивни и проактивни стратегии. Тази теза е удачно интерпретирана в сферата на дейността на въоръжените сили и е ползвана за индикатор за зрялост на възприемане на трансформационната идея. Формулираните изводи за различия в акцентите на трансформация между различните организации в сектора за международна сигурност са позволили на автора да представи проблемите на възприемането на идеята за трансформация в националния сектор за сигурност.

Посоченият по-горе интердисциплинарен подход умело е приложен и във втора част на разработката, където са представени резултатите от решаване на трета изследователска задача. Този път обект на сравнение са два типа организации – изкуствени и естествени. Ползвайки резултатите от съществуващи изследвания, авторът задълбочава анализа по отношение на организацията на военните системи и разпределението на отговорностите между нивата им.

Съпоставката между типовете организации и направените на тази база изводи са осигурили за цялото изследване база за внасяне на трансформационни мотиви в съществуващите управленски модели във въоръжените сили. Резултатите от решаване на тази задача са представени в четвърта част на разработката. Много удачен е подходът, предложен от автора – за плавна промяна на управленските модели, извършвана при следните условия: съпричастност на изпълнителя към промяната и строг контрол за обратимост на промените.

Всъщност именно това е ключова предпоставка за успех – фалсифицируемост на моделите в съчетание с персонална ангажираност и отговорност.

Напълно подкрепям тезата на автора за невъзможност за класическа апробация под формата на експеримент. Практически невъзможно, а и фрагментарно, би било да се апробират стратегически управленски модели в динамична среда с политически доминираност по метода „на парче“. Единствени критерии за жизнеността на подобни модели са отговорите на въпросите: „Моделите затрудняват ли?“, „Противоречат ли на практиката?“ и „Резултатите от прилагането им необратими ли са?“. При три отрицателни отговора може да се счита, че моделите са жизнени и следва да се подходи по препоръчаният от автора начин – плавно усвояване и въвеждане с цел формиране на нова управленска култура. Моят отговор на трите въпроса е отрицателен.

На тази основа могат да се изведат следните приноси на дисертацията:

1. Научни приноси:

1.1 Внесена на дълбочина в познанието за процеса на трансформация, военно управление и в частност – планиране.

1.2 Разработен е логически модел на трансформационно планиране като системен анализ.

Внесена е дълбочина в познанието за спецификата на военните организации.

2. Научно – приложни приноси:

2.1 Предложено е оптимизиране на модела за планиране на способности на Въоръжените сили.

2.2 Развити са конкретни подходи за усъвършенстване на планирането на развитието и използването на Въоръжените сили.

Именно тези приноси са представени в публикациите, свързани с дисертацията.

Преди да се представи заключението по дисертацията, следва да се представи и още едно достойнство на разработката – умението да се ползват резултатите от вече проведени изследвания.

Дисертацията се явява логично продължение на трудове в областта на управлението на сектора за сигурност, разработвани и защитавани във формираната се научна школа – ВВМУ. При това дисертацията синтезира тези резултати и ги пренася на границата на военното управление – стратегическото управление. По този начин проведеното изследване добавя нови штрихи към предметната област на изследвания в съществуващата школа и открива нови перспективи за изследвания. На практика дисертацията дава основа за трансформиране на познанието в областта на военното управление в областта на стратегическия мениджмънт на сигурността.

По отношение на научната разработка са налице следните факти:

1. Дисертацията е завършена по обем и съдържание, отговарящи на изискванията към разработки от подобен характер.
2. Дисертацията е авторски труд с научна стойност в предметната област на специалността „Организация и управление на Въоръжените сили“.
3. Авторефератът и публикациите по дисертацията са изпълнени в обем и съдържание, представящи резултатите от изследването по подходящ начин.
4. Докторантът демонстрира знания и умения, съответстващи на изпълнен процес на обучение за добиване на образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност „Организация и управление на Въоръжените сили“.

В заключение считам, че:

1. **Налице е** научна разработка, с достатъчен обем и стойност.
2. **Поставям**, на основание чл. 10, ал. 1 от ЗРАС, положителна оценка на разработката.
3. **Предлагам** на уважаемото научно жури да даде на Николай Иванов Николов образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Организация и управление на въоръжените сили“, шифър 05.12.01.

08.04.2011 г.

Варна

к-н I р. Калин Калинов, доц. д-р